

༡། །སྤྱི་ལོ་༢༠༢༣-༢༤ ལོའི་འཛིན་རིམ་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལོ་དཔེ་མཚན་
རིམ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ཆ་བཤོས།

SUBJECT CODE NO. 088 (BHOTI)
(CLASS X)
MARKING SCHEME 2024- 2025

Time Allowed: 3 hours

Maximum Marks: 80

སྤྱི་བཏང་གི་ལམ་སྟོན།

1. རིམ་གྱི་འདི་ནང་སྡེ་ཚན་བཞི་ཡོད།
2. སྡེ་ཚན་ཀ་ལ། བོ་རྟོགས་ཚལ།(སྟོན་ཚལ) རི་བ་ལྔ་ཡོད།
3. སྡེ་ཚན་ཁ་ལ། ། འབྲི་ཚལ། རི་བ་གཉིས་ཡོད།
4. སྡེ་ཚན་ག་ལ། བརྗོད་སྟོན། རི་བ་བདུན་ཡོད།
5. སྡེ་ཚན་ང་ལ། སྟོན་དེབ་དངོས། རི་བ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད།
6. ལམ་སྟོན་གཞིར་བཟུང་རི་བ་རྣམས་ཀྱི་ལན་འདེབས་དགོས།

General Instructions:

1. the question paper contains four sections.
2. Section A-Reading contains 5 questions.
3. Section B-Creative Writing contains 2 questions.
4. Section C-Grammar contains 7 questions.
5. Section D-Literature (text book) contains 12 questions.
6. Attempt question as per specific instructions.

Section A: Reading Comprehension (10 Marks)

སྡེ་ཚན་ ཀ། སྟོན་ཚལ།

ལ་དུགས་རི་ལྗོངས་ཡར་རྒྱས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཞུགས་པའི་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༦ ལྷ་བ་ ༡༠ པའི་ཚེས་ ༡༩ཉིན་ལ་དུགས་
དཔལ་ཇམ་དུས་སྟོན་བཅིས། འདི་ནི་ལ་དུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་པའི་མི་སྣ་མཚན་གྲགས་ཆེ་བ་ཀུན་གྱི་བྲན་གསོ་
དང་། དེ་དག་གི་མཚན་རྗེས་བཟང་པོ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དང་མ་འོངས་པའི་གཞིན་སྟེས་ཀུན་ལ་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་བའི་

ཕྱིར་ཡིན། ད་ལན་ལ་དྲུག་པ་དཔལ་རྩམ་དུས་སྟོན་གྱི་འགོ་འཇུག་སྐྱེས་པོ་མཚན་སྟོན་གྲགས་ཅན་སེངྒེ་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཁོང་གི་
 དབུ་སྐྱ་སྐྱ་མ་སྟག་ཚང་རས་པ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ། དུས་དེའི་ཡིག་དཔོན་མཁས་པ་དཔོན་ནམ་མཁའ་དཔལ་མགོན་གསུམ་གྱི་
 བཞུགས་པོ་དང་དཔལ་རྩམ་ཀུན་མི་མངས་ལ་མངོན་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་ཚེན་གྱི་གསོལ་པོར་དང་། དཔོན་ནམ་མཁའ་
 དཔལ་མགོན་གྱིས་བྲིས་པའི་བྲུག་དཔེ་དང་། སྐྱེའི་ར་མ་མས་རིད་ནས་སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པའི་བྲུག་པེར་ཀུན་ཐོག་དཀར་
 འཚོར་དང་བཅས་དཔལ་མཁའ་དགུ་ཐོག་གི་ཁ་ཐོག་ཚེན་མོར་ལྷ་རྩ་དང་ལྷ་གསོལ་བ་སོགས་སྲུང་བྲིས་ཀྱི་ཉུགས་ཉེན་འབྲེལ་
 བཟང་པོ་བྱས་ནས་སྐྱེའི་པོ་ལོ་ཐང་དུ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་པ་ཚོགས། རང་སྦྱོང་ཚོགས་ཚེན་གྱི་དབུ་སྐྱོང་། འཛིན་སྦྱོང་། སྤྱི་
 འཕུས། གཞུང་གི་དཔོན་པོ་ལྷན་རྒྱས། ཚོས་ལུགས་སོ་སོའི་དབུ་སྦྱོང་དང་མི་མང་གུང་མང་ཞལ་འཛོམས་ཐོག་རྒྱུ་མཚོ་
 འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་མཚན། མཁན་ཚེན་ཚེ་དབང་རིག་འཛིན། དགེ་སྲུབ་བསྟན་དཔལ་ལྷན་དང་ཤེས་རྒྱ་ལྷན་གྱིས་རྒྱལ་
 པོ་སེངྒེ་རྣམ་རྒྱལ། སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པ། རྒྱལ་པོ་ཁ་ཏུན་ཀུན་གྱི་སྤྱི་ཚེ་མཛད་འཕྲིན་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་བཤད་རྒྱས་པ་
 སྤུལ་ཉེ་“ལ་དྲུག་པ་གྱི་རྒྱལ་རབས་ནང་རྒྱལ་པོ་སེངྒེ་དང་འབྲེལ་བའི་སེངྒེ་རྣམ་རྒྱལ། སྐྱེས་པ་སྟག་དང་འབྲེལ་བའི་སྟག་ཚང་རས་ཚེན།
 དཔོན་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བའི་ནམ་མཁའ་དཔལ་མགོན་ཞེས་པའི་མཚན་སྟོན་གྱི་གྲགས་པ་མི་མངས་ཚང་མ་ལ་གསལ་པོར་
 མངོན་སྲུབ་པ་བྱུང་། ད་ལན་གྱི་དཔལ་རྩམ་དུས་སྟོན་དང་སྐབས་བསྟན་ཉེ། རྒྱལ་ཁབ་ཚེ་རིང་ལོར་བྱ་སྟེ་མོ་ལོལ་ཐང་པ་ལ་
 དཔལ་རྩམ་གཟེངས་ཉུགས་སུལ། དེར་ཞལ་འཛོམས་པ་ཀུན་ལ་གསོལ་རྩ་བཞེས་ཉོག་དང་གར་ཅིད་སྐྱེ་དབྱངས་ཐབ་རྒྱས་
 གཟེགས་འབྲུལ་ལུས་ནས། ལོ་སྟར་ལ་དྲུག་པ་དཔལ་རྩམ་དུས་སྟོན་བཅི་རྒྱུའི་ཡིད་སྟོན་བཟང་པོ་དང་བཅས་མཛད་སྟོན་གྲོལ་
 ཉོ།།

1. ལོང་གི་ཚ་འཚམས་འདི་བསྐྲུགས་ནས་འོག་གི་རྩི་བ་རྣམས་ལ་ལན་གྲིས། (1×3=3)
- I. རྒྱལ་པོ་སེངྒེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དབུ་སྐྱ་སྐྱ་ཡིན་ནམ། (1)
 - a) སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པ། b) སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པ། c) སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པ། d) ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཚེན་བཟང་པོ།
 - ལན། b) སྐྱེས་པ་སྟག་ཚང་རས་པ།
- II. དཔལ་རྩམ་དུས་ཚེན་གང་དུ་ཚོགས། (1)
 - a) སྐྱེའི་པོ་ལོ་ཐང་། b) སྐྱེའི་པོ་ལོ་ཐང་། c) སྐྱེའི་མཁའ་། d) ཤེས་ཀྱི་མཁའ་།
 - ལན། a) སྐྱེའི་པོ་ལོ་ཐང་།
- III. དཔལ་རྩམ་གཟེངས་ཉུགས་བསྐྲུགས་མཁན་སྤྱི་ཡིན་ནམ། (1)
 - a) འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ། b) མཁན་ཚེན་ཚེ་དབང་རིག་འཛིན། c) རྒྱལ་ཁབ་ཚེ་རིང་ལོར་བྱ། d) ཤེས་རྒྱ་ལྷན་པོ།
 - ལན། c) རྒྱལ་ཁབ་ཚེ་རིང་ལོར་བྱ།

2. ལ་དྲུགས་དཔལ་རམ་དུས་ཚེན་ག་དུས་བཅིས། (2)

ལན། ལ་དྲུགས་ལ་དཔལ་རམ་དུས་སྟོན་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༦ ཟླ་བ་ ༡༠ པའི་ཚེས་ ༡༤ཉིན་བཅིས།

ཡང་ན།

དཔལ་རམ་དུས་ཚེན་བཅི་བྱའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ།

ལན། དཔལ་རམ་དུས་ཚེན་འདི་ནི་ལ་དྲུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་མི་སྣ་མཚན་གྲགས་ཚེ་བ་ཀྱན་གྱི་བྱ་བ་གསོ་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་རྗེས་བཟང་པོ་ཀྱན་ལ་བསྐྱབས་བརྗོད་དང་མ་འོངས་པའི་གཞིན་སྦྱིས་ཀྱན་ལ་ཤེས་རྟོགས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ཡིན།

3. འོག་གི་ཚིགས་བཅད་འདི་བསྐྱབས་ནས་དེ་བ་རྣམས་ལ་ལན་བོངས། (1x2=2)

ནོར་གྱི་མཚོག་ནི་སྤྱིན་བ་སྟེ།

བདེ་བའི་མཚོག་ནི་སེམས་སྤྱིད་པ།

རྒྱན་གྱི་མཚོག་ནི་ཐོས་བ་དེ།

གོགས་པའི་མཚོག་ནི་མི་བསྐྱུ་བའོ།

མཁས་བ་ཇི་ལྟར་ཐབས་སྤྲུག་ཀྱང་།

རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ལ་མི་འགོ།

ཆར་འདོད་བྱིའུ་སྟོམ་ན་ཡང་།

ས་ལ་བབས་པའི་རྩ་མི་འབྱུང་།

I. འོད་གི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་སྤྱི་གསུངས་ནས་བྲངས་བ་ཡིན་ནམ། (1)

a) རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ།

b) ས་སྐྱ་བརྗེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།

c) རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ།

d) དབའ་མགོན་འཕགས་བ་སྐྱ་སྐྱབ།

ལན། b) ས་སྐྱ་བརྗེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།

II. རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ལ་སྤྱི་མི་འགོ། (1)

a) ཆར་འདོད་བྱིའུ།

b) མཁས་བ།

c) སྤྱི་པོ།

d) སེམས་ཅན།

ལན། b) མཁས་བ།

4. ཆར་འདོད་བྱིའུ་སྟོམ་ནའང་ས་ལ་བབས་པའི་རྩ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་བྱེད། (1)

ལན། ཆར་འདོད་བྱིའུ་སྟོམ་ནའང་ས་ལ་བབས་པའི་རྩ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་མཁས་བ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཐབས་སྤྲུག་ཀྱང་རྒྱན་པོ་འཇུག་པའི་ལམ་ལ་མི་འགོ།

5. རྒྱུ་གྱི་མཚོག་ནི་ཐོས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ནམ། (2)

ལན། ཤེས་བྱའི་གནས་ལྟམས་ལ་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསལ་བ་རང་རྒྱུ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་པས། མི་ཚོགས་གང་དུ་
འགྲོ་ནའང་བརྟེན་བཀའ་ཆེ་ཞེང་རམ་བརྟེན་དང་ལྡན་པས་གཞན་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒྱུ་ལྟམས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབགས་སོ།

ཡང་ན།

མཚོག་བཞི་པོ་དེ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། མཚོག་བཞི་པོ་ནི། རོར་གྱི་མཚོག་ནི་སྤྱིན་པ་དང་། བདེ་བའི་མཚོག་ནི་སེམས་སྤྱིད་པ་དང་། རྒྱུ་གྱི་མཚོག་ནི་
ཐོས་པ་དང་། གོགས་པོའི་མཚོག་ནི་མི་བསྐྱེད་པ་བཅས་སོ།

Section B: Creative Writing (10 Marks)

སྡེ་ཚན། ཁ། འགྲི་ཅུལ།

6. རང་གི་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུག་ལ་ཡུལ་ལ་ཟམ་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱོན་ལྷོ་ཞིག་གིས། (5 marks)

ལན། ལྷོ། །ལ་དུགས་རང་སྤྱོད་འཇུག་ལས་རྒྱས་ལྡན་ཚོགས་ཀྱི་སྤོ་གོང་མའི་སྤྱི་འཇུག་དཔལ་ཆེ་རིང་མཚོག་གི་བྱུང་དུ་
ལྷོ་གསོལ།

སྤོ་གོང་མའི་སྤྱང་མིག་གི་གོང་ཚོར་ཡོད་པའི་རྩ་ཡུར་ནང་དབྱར་ཁ་ཆར་པའི་སྐབས་རྩ་མང་པོ་འབེལ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་གོང་
ཚོའི་མི་རྣམས་ཉིན་ལྟར་ཚོར་རང་འགྲོ་དགོས་པ་དང་མ་ཟད་སློབ་སྦྱོང་གི་རྣམས་སློབ་གྲྭ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་རང་གིས་
གཡུར་བ་དེ་བཞག་དགོས་ཆེ་ཚོར་མའི་ཆེད་དུ་གཉེན་ཁ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཡོད་པས། སྤོ་གོང་སྤོ་གིས་ས་གནས་ཀྱི་མ་
དུལ་ནས་སྤང་མིག་གོང་ཚོའི་མི་སེར་ཚོར་མའི་དགོས་མཁོར་གཟེགས་སྤེ་རྩ་ཡུར་དེར་གང་སྐྱུར་ཟམ་པ་ཞིག་བཟོ་སྐྱོན་ཡོང་
བར་ལྷོ་རྒྱ་དང་བཅས། སྤོ་གོང་མའི་སྤྱང་མིག་གོང་ཚོའི་མི་དམངས་ཀྱི་འཇུག་མི་རྣམས་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལྷོ་བ་ ༣ ཚེས་
༡༥ ཉིན་

ཕུལ།

ཡང་ན།

རང་གི་སློབ་གྲྭའི་དགོ་རྒྱུ་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་རིང་དགོངས་ལྷོ་ཞིག་གིས།

ལན།

ལྷོ། །མཁུན་བརྟེན་མཚུངས་མེད་འགྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭའི་དགོ་ཆེ་མཚོག་གི་
ཞབས་བྱུང་དུ། ལྷོ་གསོལ།

གྲུས་འཛིན་རིམ་དུག་པ། གྲུས་རིམ་ནི་སློབ་བྱ་འགྲུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཁང་པར་ལས་དོན་ཁག་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན། དེ་རིང་སློབ་གྲུར་མཇུག་མི་བསམ། ཉིན་གཅིག་རིང་དགོངས་པ་གནང་སྐྱོད་ཡོང་བ་ལྷུ་སྤྱོད་བཅས། གོང་མིང་པས་ཕྱི་ལོ་༢༠༢༣ ལྷ་༥ ཚེས་༡༢ ལ།

ཕུལ།

7. གཤམ་གསལ་བརྗོད་གཞི་རྣམས་ལས་གཅིག་གི་ཐོག་ཡིག་འབྲེང་ཉི་ཤུ་ལས་མི་ཉུང་བའི་འབྲི་ཚོམ་རེ་གྲིས།
(5 Marks)

- a) རང་དབང་དུས་ཚོ།
- b) ཚན་རིག་གི་པན་ཐོགས་དང་གཞོན་སྐྱོན།
- c) ལ་དུགས་ཀྱི་གནམ་ལྷ་བཞི།
- d) སློབ་སྤྲུལ་གི་མི་ཚོ།

སློབ་སྤྲུལ་གི་མི་ཚོ།

སྤྱིར་བཏགས་ན་སློབ་སྤྲུལ་གི་མི་ཚོ་དེ་ཉ་ཅང་སྤྱིད་པོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ཡང་སློབ་སྤྲུལ་གི་དུས་སུ་ང་ཚོ་ལ་ལས་འགན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། སློབ་སྤྲུལ་གི་དུས་སྐབས་དེ་མི་ཞིག་གི་མི་ཚོ་ཉིལ་པོའི་ནང་གསལ་ལས་སྤྲུལ་པའི་ཆེས་རང་དབང་ཅན་གྱི་དུས་ཤིག་ཡིན། ང་ཚོའི་མི་ཚོའི་ནང་ཤེས་བྱ་གསར་པ་དང་སློབ་གསོ་གསར་པ་ཐོབ་པའི་དུས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། སློབ་སྤྲུལ་གི་མི་ཚོ་དེ་མང་གཞི་ཡིན་པས་དེར་འབད་འཐབ་གང་གུས་པ་དེས་ང་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་མི་ཚོའི་ནང་རང་ཉིད་འབྱོར་བ་སྐྱེ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་བཟོ་བྱུང། སློབ་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ང་ཚོའི་བསམ་སློབ་ཉི་ཉ་ཅང་འགྱུར་སྤོག་ཆེ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས། ཉིན་རེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྐྱོད་པའི་ནང་དུ་ཡང་བསམ་སློབ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་གྱི་ཡོད། བསམ་སློབ་གསར་པ་འདི་དག་བཟང་ངན་གཉིས་ཀ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་དགོ་ཆུན་གྱིས་སྤྱིད་པའི་ཤེས་བྱའི་ཁྲིད་དུ་ང་ཚོར་བཟང་ངན་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་པའི་སློབ་གསོ་ཡང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། སློབ་སྤྲུལ་གི་དུས་སྐབས་ནི་བརྟན་གཤེད་ཆེ་བའི་ས་གཞི་ཞིག་དང་འདྲ་བ་ཡིན། ས་གཞི་དེར་སྤོང་གིས་སྤྱོད་གང་བཏབ་པ་དང་དེའི་དབྱིབས་གང་འདྲ་ཞིག་བཟོ་དགོས་པས་མ་ནའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་སྤོང་བ་ཞིག་ཡིན། སློབ་སྤྲུལ་གི་མི་ཚོ་ནི་ང་ཚོ་ཚང་མའི་འཚོ་བའི་ཁྲིད་དུ་ཐེངས་གཅིག་ཡོང་ངེས་ཡིན། གཤམ་ཉེ་ང་ཚོས་སློབ་སྤྲུལ་གི་སྐབས་སུ་སློབ་གསོ་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་བཟང་པོ་ཞིག་ལེན་མ་ཐུབ་ན། དུས་དེ་ནི་ཕྱིར་ལོག་ཐུབ་པ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད་འཇམ་སྤིང་དང་གོམ་པ་རིམ་བཟོད་གྱིས་འགོ་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ངེས་ཡིན།

ལན། d) བརྒྱད།

IX. སྔོན་འཇུག་གི་མ་ཉིད་ག་ཡིག་དེ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་ཙམ་གྱི་སྔོན་དུ་འཇུག། (1)

- a) བརྒྱ་དྲུག
- b) བརྒྱ་གཅིག
- c) བརྒྱ།
- d) རྩལ།

ལན། b) བརྒྱ་གཅིག

X. བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱ་ཚིག་ལ་གང་ཟེར། (1)

- a) བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག།
- b) དངོས་པོ་བདག།
- c) དངོས་པོ་གཞན།
- d) བྱེད་མེད་ལས་ཚིག།

ལན། a) བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག།

9. བཟ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱུ་གུས་ཡི་གེ་བྲིས། ཞེས་བ་ལས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ངོས་འཛིན་གྱིས། (3)

ལན། བཟ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱུ་གུས་ཡི་གེ་བྲིས། ཞེས་བའི་སྐབས་སུ་བཟ་ཤིས་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཡི་གེ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ལས་ལས་དང་། བྲིས་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ལོ།

ཡང་ན།

རྟགས་འཇུག་ཅེས་བའི་དོན་བྲིས།

ལན། དབྱེད་པ་གསལ་སྔོན་རྗེས་རྣམས་སྐྱ་ཚེལ་དག་ཞན་གྱི་སྔོན་པོ་མོ་མ་ཉིད་སོགས་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་འཇུག་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་སྔོན་བའི་གཞུང་ཡིན་པས་ན་རྟགས་འཇུག་ཟེར་རོ།

10. བྱེད་མེད་ལས་ཚིག་གི་དབེར་བརྗོད་བཞི་བྲིས། (2)

ལན། འཁོར་ལོ་འཁོར། རྒྱ་འབྲེལ། ཤིང་ཆག་ མེ་འབར། ལྟ་བུའོ།

11. སྔོན་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྲིས། (2)

ལན། སྔོན་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་གཤམ་གྱི་རེའུ་མིག་ལྟར་རོ།

ཕོ།	མ་ཉིད།	མོ།	ཤིན་ཏུ་མོ།
བ།	ག་ད།	པ།	མ།

ཡང་ན།

རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་བྲིས།

ལན། རྗེས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་གཤམ་གྱི་རེའུ་མིག་ལྟར་རོ།

ཕོ།	མ་ཉིད།	མོ།
ག་ད་བ་ས།	ན་ར་ལ།	ང་མ་འ།

12. སྔོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་བ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་གང་གང་ལ་འཇུག་གས། (2)

ལན། སྔོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་བ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་བཅུ་དྲུག་གི་སྔོན་དུ་འཇུག་སྟེ། ཀ་ཅ་ཉ་ཅ་ག་ང་ཇ་ཉ་ད་ན་ཟ་ཞ་ང་ར་ལ་ས་བཅས་སོ།

ཡང་ན།

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་དོན་གྱིས།

ལན། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་དོན་ནི། བྱ་ཞེས་བ་བྱ་བ་དང་། བྱེད་ཅེས་བ་བྱེད་བ་སོ་དང་། ལས་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་ལོ།

13. སྔོན་འཇུག་གི་ཡི་གེ་རྣམས་རྟགས་བཞིར་དབྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། (3)

ལན། སྔོན་འཇུག་རྣམས་རྟགས་བཞིར་དབྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྔོན་འཇུག་གི་ཡི་གེ་རྣམས་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་སྐྱར་བའི་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་དང་སྐྱར་ནས་དག་ཏུ་འདོན་བའི་ཆེ་སྐྱ་ཚོལ་དག་ཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའོ།

ཡང་ན།

མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྣམས་རྟགས་ལྔར་སོ་སོར་བྱེས།

ལན། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྣམས་རྟགས་ལྔར་དབྱེ་སྟེ།

སོ།-- ཀ་ཅ་ཉ་བ་ཅ།

མ་ནིང་།-- ཁ་ཆ་ཟ་མ་ཆ།

སོ། -- ག་ང་ད་བ་ང་བ་ཞ་ཟ་འ་ཡ་ལ་ས།

ཤེན་ཏུ་སོ། -- ང་ཉ་ན་མ།

སོ་གཤམ། -- ར་ལ་ཉ་མ།

14. དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་མོང་གི་མཚན་བརྗོད་གྱིས། (3)

ལན། རྒྱལ་ཀུན་མཁུལ་བའི་ཡེ་ཤེས་དབྱིད། །གཞོན་ལུང་གཟུགས་ཀྱིས་རྣམ་ཐོལ་བ།།
རྗེ་བཙུན་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། །དབྱེར་མེད་སྒྲ་མའི་ཞབས་བརྟུང་ནས།

ཡང་ན།

རང་དོས་ནས་དབེར་བརྗོད་ཅིག་གྱིས་ཉེ་དངོས་སོ་བདག་གཞན་བྱེས།

ལན། བརྟན་འདྲིན་གྱིས་རྗོད་བས་ཤེས་གཙོག་ལྟ་བུར་མཚན་ན། ཤེས་གཙོག་བ་སོ། གཙོག་བྱེད། གཙོག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་གསུམ་ནི་དངོས་སོ་བདག་དང་། གཙོག་བྱེད་ཤེས་དང་། དེ་གཙོག་པར་བྱ་བའི་ལས་གཉིས་ནི་དངོས་སོ་གཞན་ཡིན་ལོ།

Section D: Literature (Main Course Book) (35 Marks)

ཕྱི་ཚེན། ར་ཤེས་འཕྲིན་ཕྱི་ཚེན།

15. གཤམ་གསལ་འི་བ་རྣམས་ལ་ལན་གྲིས། (1x2=2)

I. ཚུ་ལྷུང་ཆེན་པོ་སུ་རུ་དང་དེའི་ཚུ་སྐན་དག་གི་ལྷུངས་ལ་ཆགས་པའི་ལྷུངས་ལ་ཅི་ཞེས་འདོད། (1)

- a) བྱང་ཐང།
- b) རོད་རིགས།
- c) ལྷུ་མ་ར།
- d) དཀར་འབྲིལ།

ལན། b) རོད་རིགས།

II. ཨིས་ལྷམ་གྱི་ཚེས་ལུགས་སྲོལ་གཏོང་བ་པོ་སུ་ཡིན་ནམ། (1)

- a) ཏ་ཟ་རཏ་མཐོང།
- b) སྲིར་ས་ཡིད་ཏམ་ད་ནི།
- c) ཏ་ཟ་རཏ་ཨྲི་ས།
- d) ས་ཡིད་རུར་བལམ།

ལན། a) ཏ་ཟ་རཏ་མཐོང།

16. འཕྲོག་པའི་མི་རིགས་གང་གང་ཡིན་ཐོག་མ་གང་ནས་བྱུང་། (2)

ལན། འཕྲོག་པ་ཀུན་ཐོག་མ་འབྲུག་གི་ལ་གྱིད་ཕྱོགས་ནས་འོངས་པའི་ལྷ་ཅུའི་མི་རིགས་ཡིན།

ཡང་ན།

སྐྱ་རིག་པའི་དོན་གྲིས།

ལན། སྐྱ་རིག་པ་ནི་མིང་དང་ཆོག་ལ་ལོར་འཇུལ་ཞུགས་ཏེ་ཡོད་ན་དེ་ཀུན་སེལ་བ་དང་ཚོས་དང་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ཀུན་ཡི་གེའི་ལམ་ནས་མ་ལོར་མ་འཇུལ་བར་སྐྱེལ་བ་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ལ་ཟེར།

17. ཚད་མ་རིག་པ་སྐྱུངས་ན་ལན་ཐོགས་གང་ཡོད། (2)

ལན། ཚད་མ་རིག་པ་ལ་སྐྱུངས་ན། ཚན་རིག་གི་ལམ་དང་མཐུན་པའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་བདེན་དོན་ལས་སྤོངས་དང་མཉམ་ཏུ་ཤེས་ཐུབ་པ་ཡིན། མ་ཟད་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་ཞིག་གི་ཡུང་བརྟུན་ཅིང་དབྱེད་ནས་བྱེད་པ་དང་། གཏམ་སྐྱོད་གོས་པའི་ཆོ་ནམས་རྒྱ་མཚན་ཚད་ལྡན་གྱི་སྐོ་ནས་བཤད་ཐུབ་པ་ཡིན།

ཡང་ན།

སྲོན་དུས་ཞིང་འབད་པའི་ནང་ལ་ལག་ལས་ཀྱི་བཟོ་བྱ་ཁང་ཅིའི་ཕྱིར་ཟེར།

ལན། སྲོན་དུས་ཞིང་འབད་པའི་ནང་ལ་ལག་ལས་ཀྱི་བཟོ་བྱ་ལྟ་བུ་ཡོད། ལྷ་མོ་ཀུན་གྱིས་བལ་ལས་དང་བྱ་ཚོ་ཀུན་གྱིས་སྐྱེད་ལས་དང་ལྷ་མོས་ཀུན་བཟོ་སྐྱེད་བྱེད། བ་ལང་མཛོ་མོ་ཀུན་ལས་འོ་མ་དང་མར་ལྷུར་སོགས་བཞོན་ཆུ་སྐེལ་ཞིང་། ལྷུང་སྲོང་ཀུན་ལས་ཤིང་ཆ་གང་བཞོས་ལེན་ནས་རང་ལྷུང་ནས་གཞན་ཀུན་ལའང་འཚོང་ཐུབ་པོ།

18. བྱང་པའི་ཚོས་བརྒྱད་བཞི་པོ་དེ་གང་གང་ཡིན། (2)

ལན། བྱང་པའི་ཚོས་བརྒྱད་བཞི་པོ་ནི། རྟིང་མ་པའི་ཚོས་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཚོས་བརྒྱད། ས་སྐྱ་པའི་ཚོས་བརྒྱད་དང་། དགེ་ལུགས་པའི་ཚོས་བརྒྱད་བཅས་སོ།

ཡང་ན།

ལ་དྲུགས་སུ་ཨིས་ལྷམ་གྱི་ཚོས་ལུགས་དུས་ཅི་ཙམ་ལ་སླེབས།

ལན། ཀུན་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལ་ཀུན་གྱི་བྱང་བཞེན་ལ་དྲུགས་སུ་ཨིས་ལྷམ་གྱི་ཚོས་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པའི་བྱང་ལ་སླེབས་ཡིད་ཨ་ཡི་ཉམ་དུ་ཞེས་ཁྲིངས་པར་འདོད།

19. ཚོས་ཤེས་ཉེ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱན་རི་ལྟར་གཙོད་བྱས། (2)

ལན། ཚོས་ཤེས་ཤིང་བསྐྱེད་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་རི་རྒྱལ་དང་། སེར་སྤྱ། སྤྱད་དོག་དང་། ཆགས་སྤང་། རྫོངས་གསུམ་སོགས་ཡིན་པ་ཤེས་ནས། དེ་རྣམས་ཞི་ཞིང་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་སེམས་ཉལ་ཏུ་ཁྱེ་འཇམ་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་གིས་འདའ་བ་ལས་སྤྱད་བསྐྱེད་མི་བཟོད་པ་མི་འབྱུང་ངོ།

ཡང་ན།

གསོ་བ་རིག་པའི་དོན་དང་རྒྱད་བཞི་པོ་དེ་གང་གང་ཡིན་ནམ།

ལན། མི་དང་དུད་འགྲོའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་འབྱུགས་ནས་ནད་བྱུང་བ་ཀུན་གསོ་བའི་ཐབས་ཉེ་ནད་དོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། བྱང་ཅི་ལྟར་བྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། བྱང་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་སེམས་ལ་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་བསལ་ཅིང་མེད་པར་བྱས་ཚར་རྗེས་སྤང་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པ་བཅས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་བཅས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེའི་རྒྱད་བཞི་པོ་ནི། ཅ་རྒྱད། གཤམ་རྒྱད། མན་ངག་གི་རྒྱད། ཕྱི་མའི་རྒྱད་བཅས་སོ།

Poetry Section
ཚིགས་བཅད་སྡེ་ཚན།

20. གཤམ་གསལ་རྩི་བ་རྣམས་ལ་ལན་གྲིས། (1x4=4)

I. རིག་པ་འདོད་ན་གང་འདོད་དགོས། (1)

- a) སྤྱད་སྤྱལ། b) རྒྱ་ལོར། c) བདེ་བ། d) ས་ལུལ།

ལན། c) བདེ་བ།

II. ས་ལེ་སྐྱམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ནམ། (1)

- a) ཁང་བ། b) གསེར། c) མེ་ཉོག། d) གཡུ།

ལན། b) གསེར།

III. ཁ་རྟོག་འདུག་ ཅེས་པའི་རྩོམ་པ་པོ་སྲུ་ཡིན་ནམ། (1)

- a) འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་མཚན།
 - b) ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ།
 - b) ས་པའ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།
 - d) འཆི་མེད་རྣམ་རྒྱལ།
- ལན། b) ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ།

IV. གནའ་དུས་ཀེ་སར་མང་པོ་སྲུ་སྟེལ། (1)

- a) དག་བཙམ་པ་ཉི་མ་གྱུང་བ།
- b) ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ།
- b) ལྷ་མ་སྟག་ཚང་རས་པ།
- d) ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ།
- a) དག་བཙམ་པ་ཉི་མ་གྱུང་བ།

21. གང་ཟག་རབ་འབྲིང་གསུམ་མཐའ་གསུམ་ལ་ཚོས་དགོས་པ་ཅི་ཕྱིར་ཁག་ཅན་ཡིན། (2)

ལན། གང་ཟག་རབ་འབྲིང་མཐའ་གསུམ་ལ་ཚོས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཤེས་ཤིང་ཉམས་སྲུ་ལེན་པ་མེད་ན་གོ་ས་ཐོན་སོ་དང་། ལྷ་
 རོར་སྲུག་སོ་དང་མཛེས་སྲུག་དང་ལྡན་ཡང་དགོས་དོན་རྒྱུང་བ་ཡིན་པས་ཚོས་དགོས་པ་ཁག་ཅན་ལོ།
 ཡང་ན།

དག་ཕྱོགས་སྟོབས་ལྡན་གྱུར་ཆེ་ཁ་རྟོག་འདུག་ན་བདེ་བ་དི་ལྟར་ཐོབ་ཐུབ།

ལན། དག་ཕྱོགས་སྟོབས་ལྡན་གྱུར་ཆེ་ཁ་རྟོག་འདུག་ན་དོན་མེད་ཀྱི་རྟོག་འཛིང་དང་འཁོན་སེམས་སོགས་མེད་པས་སེམས་
 ལ་བདེ་བ་ཐོབ་སོ།

22. དམ་པ་དང་སྟོན་སྟོན་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད། (2)

ལན། སྟོན་སྟོན་དམ་པ་གོང་ཁྱེད་དུ་གནས་ཀྱང་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་སྟོན་སྟོན་ལ་དགའ་མཁན་ཀུན་ནགས་ན་གནས་ཀྱང་སྟོན་
 པ་ལས་ཁྱེད་བཞིན་གནས་སོ།
 ཡང་ན།

ཀམྱིར་དུ་ཡིད་འཕྲོག་པའི་རི་བོ་གང་གང་ཡོད།

ལན། ཀམྱིར་དུ་སོ་ན་མཁྱེད་དང་འགྲུལ་མཁྱེད་སོགས་ཡིད་འཕྲོག་པའི་རི་བོ་མང་པོ་ཡོད།

23. དག་པོས་ཐལ་མོ་སྲུ་ལ་སྟོར་རམ། (2)

ལན། སྟོ་བོ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་དག་པོ་ལའང་སེམས་གཡོ་སྦྱར་མེད་པར་ཐན་ཐོགས་བསྐྱབ་ན། དེ་ལ་དག་པོས་ཀྱང་ལག་
 གཉིས་ཐལ་མོ་སྟོར་རོ།
 ཡང་ན།

སྒྲོན་པས་བྱ་བ་གང་གང་བྱེད།

ལན། སྒྲོན་པས་རྒྱང་ཁམས་གཙང་བར་བྱེད་པ་དང་། སྒོ་གྲུང་གཏོང་བ་ལ་རོགས་བྱེད་པ་དང་། མིག་དང་ཡིད་ལ་བདེ་བ་
སྟོང་བ་ཡིན།

24. གཤམ་གསལ་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ལས་གཅིག་ལ་འགྲེལ་བ་བྲིས། (3)

གང་ལ་སློ་ཡོད་དེ་སྟོབས་ལྡན།། སློ་མེད་སྟོབས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྲ།།

ལན། སླུ་ལོ་གང་ཞིག་ལ་ཤེས་ཡོན་དང་ལྡན་ཡོད་ན་དེ་དངོས་མ་རང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བཟང་ངན་འབྱེད་མི་
ཤེས་པའི་སླུ་ལོ་སླུ་ལོ་ཀྱན་ལ་གཟུགས་སྟོབས་སོགས་རི་ཅམ་ཆེ་ཡང་པན་ཐོགས་མེད་དོ། ཞེས་སོ།

ཡང་ན།

ཤེས་རབ་ལྡན་པས་ཉེས་བ་དག། སེལ་བར་རུས་ཀྱི་སླུ་ལོས་མིན།།

ལན། ཡོན་ཏན་ནམ་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ཀྱན་གྱིས་རང་གི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཉེས་བ་ཀྱན་ཏ་གོ་ནས་དེ་སེལ་བའི་ཐབས་ལ་
འབད་པར་བྱེད་ལ། འོན་ཀྱང་སླུ་ལོ་སླུ་ལོ་ཀྱན་ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་རང་གི་ཉེས་སྒྲོན་ཀྱན་སེལ་བར་མི་རུས་སོ། ཞེས་
པའོ།

25. གཤམ་གྱི་མིང་ཚིག་གང་རུག་བཞི་ལ་མངོན་བརྗོད་གཉིས་རེ་བྲིས། (2×4=8)

- ལན། མི། --- ཤེད་བྲ། གང་ཟག
- སློ། --- རིག་པ། ཤེས་པ།
- ང་རྒྱལ། --- ཁེངས་པ། རྒྱགས་པ།
- སླུ་ལ། ---- བྱང་འགོ་སླུ་གཉིས་པ།
- དདུ་ལ། --- རིན་ཆེན་གཉིས་པ། མདོག་ངན།
- ལྷང་མ། --- ཀྱང་འཕྱང་། རྒྱང་མི་ལྷང་།
- ཁང་པ། --- གནས་མལ། བྲིམ།

26. འོག་གི་མིང་ཚིག་དག་ལས་གང་རུང་བཞི་ལ་བརྗོད་པ་བྲིས། (1×4=4)

- ནགས། ནགས་སུ་གཙན་གཟན་གྱིས་རི་དྲགས་ལ་དེད།
- རིན་ཆེན་གླིང་། ཚོང་དཔོན་གྱིས་རིན་ཆེན་གླིང་ནས་ལོང་བྱ་ལེན།
- སྣ་ལམ། སྣ་ལམ་དུ་སྐྱ་བའི་འོད་ལྷན།
- སྒྲོངས། ལ་དྲགས་སྒྲོངས་སུ་མཚོ་ཆེ་རྒྱང་མང་པོ་ཡོད།
- འབྲིང་། གཞུང་གི་འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲུང་པ་མ་རྣམས་འཛོམས།
- རྒྱལ་ཁབ། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལ་མི་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད།
